

52. Η απαίτηση για τουλάχιστον δύο μετρήσεις ετησίως των βαρέων μετάλλων, των διοξινών και των φουρανίων, (βλ. άρθρο 11), θεωρείται αξιόλογη σε σύγκριση με τις αυστηρές απαιτήσεις για τις μετρήσεις των λυμάτων. Εξαιτίας των πολύ διαφορετικών συνθηκών λειτουργίας κατά την αποτέφρωση των αποβλήτων, η ΕΤΠ φρονεί ότι οι απαιτήσεις για τις μετρήσεις των εκπομπών στην ατμόσφαιρα και των λυμάτων πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω διευκρίνισης από ομάδα εμπειρογνομόνων.

53. Καταλήγοντας, η ΕΤΠ τονίζει τα θετικά στοιχεία της πρότασης της Επιτροπής, επισημαίνει ότι πρέπει να εκδοθεί το συντομότερο δυνατό οδηγία γενικής ισχύος για την αποτέφρωση των επικίνδυνων αποβλήτων. Επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι η πρόταση οδηγίας, καθιερώνοντας αυστηρότερες περιβαλλοντικές απαιτήσεις, δημιουργεί αυξημένες οικονομικές δαπάνες στις τοπικές και περιφερειακές αρχές, στο βαθμό που είναι αρμόδιες για το σχεδιασμό, την εγκατάσταση και τη λειτουργία των μονάδων αποτέφρωσης, όπως επίσης, και για τον έλεγχο των περιβαλλοντικών επιδόσεων τους.

Βρυξέλλες, 10 Μαρτίου 1999.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Manfred DAMMEYER

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: Ενισχύοντας τη συνοχή και την ανταγωνιστικότητα μέσω της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»

(1999/C 198/09)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Ενισχύοντας τη συνοχή και την ανταγωνιστικότητα μέσω της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας» (COM(98) 275 τελικό)·

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής της 8ης Ιουνίου 1998, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το εν λόγω θέμα·

έχοντας υπόψη την απόφαση των Προεδρείων της 15ης Ιουλίου 1998 και της 18ης Νοεμβρίου 1998, σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ, 3ο εδάφιο, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να καταρτισθεί γνωμοδότηση και να ανατεθεί η προετοιμασία των σχετικών εργασιών στην επιτροπή 5 «Κοινωνική πολιτική, δημόσια υγεία, προστασία των καταναλωτών, έρευνα και τουρισμός»·

έχοντας υπόψη το έγγραφο με τίτλο «Ετήσια έκθεση 1998: Δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (COM(98) 439 τελικό)·

έχοντας υπόψη την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τα ειδικά προγράμματα υλοποίησης του 5ου προγράμματος — πλαίσιο δράσεων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1998-2002)» (COM(98) 305 τελικό)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για το «Πρώτο πρόγραμμα δράσης για την καινοτομία στην Ευρώπη — Η καινοτομία στην υπηρεσία της ανάπτυξης και της απασχόλησης» (CdR 68/97 fin) ⁽¹⁾·

⁽¹⁾ ΕΕ C 244 της 11.8.1997, σ. 9.

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την πρώτη έκθεση με θέμα την πολιτική συνοχής (CdR 76/97 fin).

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το 5ο πρόγραμμα δράσεων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1998-2002)» (CdR 158/97 fin) (1).

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 278/98 rév. 2) που υιοθετήθηκε από την επιτροπή 5, στις 9 Νοεμβρίου 1998 [εισηγητές: οι κ. Olander και Morichaud (επιτροπή 6) και ο κ. Tindemans (επιτροπή 1)].

υιοθέτησε, κατά τη διάρκεια της 28ης συνόδου ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 10 και 11 Μαρτίου 1999 (συνεδρίαση της 11ης Μαρτίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό

1.1. Με την ανακοίνωση αυτή η Επιτροπή επιθυμεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών διευκολύνοντας την ενσωμάτωση της E&TA και της καινοτομίας στις οικονομικές δραστηριότητες. Για να υλοποιηθεί η επιθυμία της μεγαλύτερης συμμετοχής των επιχειρήσεων στους τομείς της E&TA και της καινοτομίας απαιτείται εμπεριστατωμένη ανάλυση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν όταν θέλουν να στραφούν προς αυτούς τους τομείς.

1.2. Κατ' αρχάς, οι ΜΜΕ είναι αυτές που δημιουργούν απασχόληση και γι' αυτό οι προσπάθειες πρέπει να στραφούν προς αυτές, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, να ενσωματώσουν τις υφιστάμενες τεχνολογίες και να καινοτομήσουν.

1.3. Στις προσπάθειες για τη δημιουργία ενός πνεύματος καινοτομίας περιλαμβάνεται κυρίως η ίδρυση φορέων που θα διευκολύνουν τις επαφές μεταξύ των ΜΜΕ και των επιστημονικών κύκλων στον τομέα των δραστηριοτήτων τους. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι οι στρατηγικές όσον αφορά τη γνώση πρέπει να προσαρμοστούν στην οικονομική ανάπτυξη των σχετικών περιοχών, και να ενταχθούν ταυτόχρονα σε μια ευρύτερη ευρωπαϊκή προοπτική μέσω των εθνικών συστημάτων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (συμφώνως προς το άρθρο 130 Η της Συνθήκης ΕΕ).

1.4. Η ΕΤΠ στη γνωμοδότησή της για την πρώτη έκθεση με θέμα την πολιτική συνοχής (2) ζητούσε τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαρθρωτικών και των άλλων πολιτικών που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την Κοινότητα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επεξεργασία, με ολοκληρωμένο τρόπο, συντονισμένων μέτρων υπέρ των λιγότερο ευνοημένων περιοχών.

1.5. Η πολιτική συνοχής αποβλέπει στην εξομάλυνση των αναπτυξιακών διαφορών μεταξύ των περιφερειών και στην προώθηση της ανάπτυξης των λιγότερο ευνοημένων περιοχών και των ζωνών της υπαίθρου. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και, όλο και περισσότερο, η ΕΤΡΕ αποτελούν τα σημαντικότερα χρηματοοικονομικά όργανα της πολιτικής συνοχής.

1.6. Δεδομένου ότι το δυναμικό της E&TA και της καινοτομίας είναι κυρίως επικεντρωμένο στις ευημερούσες περιφέρειες, αυτές είναι εκείνες που επωφελούνται περισσότερο από τη σχετική πολιτική της ΕΕ. Αυτό συνεπάγεται την ακόμη μεγαλύτερη οικονομική τους ανάπτυξη μολονότι ήδη ευημερούν, ενώ οι λιγότερο ευνοημένες διατρέχουν τον κίνδυνο να επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο η καθυστέρηση της από άποψη οικονομικής και τεχνολογικής ανάπτυξης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής έχει ακριβώς ως στόχο προς το συμφέρον των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών, να μην υπερισχύσει η λογική αυτή.

1.7. Γι' αυτό η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να χαραχθεί ένα κοινό συντονισμένο πλαίσιο για τη συνοχή, την ανταγωνιστικότητα, την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία, το οποίο να αποτελέσει τη βάση για τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ, και να αποτελεί στοιχείο αναφοράς για την εκτίμηση του τρόπου ενσωμάτωσης των δράσεων στον τομέα της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στα Διαρθρωτικά Ταμεία.

1.8. Η ΕΤΠ κρίνει ότι στόχος της Επιτροπής είναι να επιτευχθεί μια ευρεία συμμετοχή στις εργασίες για την προώθηση των προτάσεων όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές των Διαρθρωτικών Ταμείων κατά την περίοδο 2000-2006. Οι δραστηριότητες στους τομείς της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας πρέπει να συμβάλουν στην επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων που υφίστανται. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τα νέα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων πρέπει να λάβουν τέτοια μορφή ώστε να υποστηρίζουν περισσότερο από ό,τι συμβαίνει σήμερα τόσο τις κοινωνικές ανάγκες, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, όσο και τις πολιτικές της Κοινότητας. Ο συνεχής διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΠ αποτελεί βασικό στοιχείο για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα μελλοντικά προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΕΤΠ συμφωνεί με την βασική πρόταση της Επιτροπής ότι η πολιτική στον τομέα της συνοχής πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να αρχίσουν να αναλαμβάνονται οικονομικές δραστηριότητες στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές.

2.2. Η ΕΤΠ οποία επιθυμεί να τονίσει την αλληλεπίδραση της E&TA και της καινοτομίας, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, και να επισημάνει από τώρα ότι για τις τοπικές αρχές οι σημαντικότερες επιλογές γίνονται κατά τη λεπτομερή κατάρτιση των νέων προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων και με τις σχετικές τροποποιήσεις τους.

(1) ΕΕ C 379 της 15.12.1997, σ. 26.

(2) CdR 76/97 fin — ΕΕ C 379 της 15.12.1997, σ. 34.

2.3. Σε όλες τις μελέτες υπογραμμίζεται ότι σε ένα περιβάλλον που γίνεται όλο και περισσότερο ανταγωνιστική η έρευνα, η ανάπτυξη και η καινοτομία είναι αναπόφευκτα αναγκαίες προκειμένου να αντιμετωπισθεί ο διεθνής ανταγωνισμός. Συγχρόνως, οι σχέσεις μεταξύ των ερευνητών αφενός, των ΜΜΕ και των μικρομεσαίων βιομηχανιών αφετέρου, είναι εξαιρετικά πολύπλοκες και πρέπει να επιδιωχθεί η απλούστευση της, έτσι ώστε να επιτευχθούν ουσιαστικά αποτελέσματα, μέσω των καθεστώτων βοήθειας που θα εφαρμοστούν. Είναι ιδιαίτερα αναγκαία η ενίσχυση της ποιότητας και του προϊόντος και της παραγωγικής διαδικασίας, ακόμη και με την ενσωμάτωση κοινοτικών προγραμμάτων και εθνικών πρωτοβουλιών με πρωταρχικής σημασίας της εγκατάστασης στις πλέον μειονεκτικές περιοχές.

2.4. Η ενίσχυση της περιφερειακής διάστασης της ερευνητικής πολιτικής είναι σύμφωνη με τα κριτήρια αποτελεσματικότητας της πολιτικής της ΕΕ, ενώ η αυξημένη σημασία που δίνεται στην ανταγωνιστικότητα των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών συμφωνεί με τις αρχές δικαιοσύνης της ΕΕ. Παρά ταύτα, η ανακοίνωση της Επιτροπής δίνει την εντύπωση ότι τα προτεινόμενα στρατηγικά πλαίσια, προκειμένου να προωθήσουν τη συνοχή και την ανταγωνιστικότητα διαμέσου της έρευνας της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, αποσκοπούν περισσότερο στη μείωση των δαπανών των περιφερειακών προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων, αντί να προωθήσουν αυτόνομα την Ε&ΤΑ και την καινοτομία, σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι μορφές συμμετοχής στα προγενέστερα προγράμματα-πλαίσιο ήταν τόσο πολύπλοκες και χρονοβόρες που τρώαζαν μάλλον τους επιχειρηματίες των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών αντί να βελτιώσουν τις δυνατότητες πρόσβασής τους στην Ε&ΤΑ και την καινοτομία. Συχνά, η επιλογή των υποψηφιοτήτων τους ήταν θέμα τύχης. Το ίδιο ισχύει και για τα προγράμματα εταιρικής σχέσης με τις περιφέρειες της ΧΚΑΕ. Στα νέα κοινοτικά προγράμματα η κατάσταση αυτή μπορεί να βελτιωθεί.

2.5. Η ΕΤΠ θα ήθελε να τονίσει ότι πολλές από τις αναλύσεις που γίνονται και τα συμπεράσματα που αντλούνται έχουν σημασία και για τις περιφέρειες που προφανώς δεν είναι «αναπτυσσόμενες», αλλά ούτε και «λιγότερο ευνοημένες» υπό τη στενή έννοια του όρου. Η μελλοντική ανάπτυξη στην Ευρώπη κινδυνεύει να δημιουργήσει, ένα είδος «δихотόμησης» της Ευρώπης: σε ορισμένες ολιγάριθμες και ευημερούσες περιφέρειες, που θα βρίσκονται σε διάφορα σημεία της ηπείρου και συνήθως γύρω από τις μεγάλες αστικές περιοχές, και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Η διχотόμηση αυτή είναι ήδη σήμερα απόλυτα εμφανής σε πολλές ιδιαίτερα ανεπτυγμένες χώρες της Κοινότητας.

2.6. Η Ε&ΤΑ και η καινοτομία αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των οικονομικών δραστηριοτήτων. Τα κίνητρα των ΜΜΕ μπορούν να είναι πολλών ειδών, όπως:

- ο εκσυγχρονισμός της παραγωγής,
- η προσαρμογή σε νέα ζήτηση, όπως π.χ. στην πίεση που ασκείται για προστασία του περιβάλλοντος,
- η τεχνολογική βελτίωση για τη διατήρηση μεριδίων της αγοράς κ.λπ.

2.7. Παρά το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αποτελούν τη βασική προτεραιότητα των δράσεων, η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία είναι εξίσου σημαντικές σε τομείς όπως το περιβάλλον, η υγεία, οι υποδομές, η ενέργεια και η χωροταξία. Συνεπώς, τα ευρωπαϊκά, εθνικά και περιφερειακά/τοπικά προγράμματα πρέπει να συντονίζονται βάσει της αρχής της επικουρικότητας της ΕΕ. Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές είναι φορείς λήψης αποφάσεων που βρίσκονται πλησιέστερα στους οικονομικούς παράγοντες και τους κοινούς πολίτες. Επίσης, η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία εμπίπτουν συνήθως στο πεδίο αρμοδιοτήτων των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Η πολυσχιδής φύση των καινοτομικών διαδικασιών έχει επίσης σχέση με όλους τους τομείς πολιτικής που υπάγονται στο πεδίο αρμοδιοτήτων των περιφερειακών και τοπικών αρχών (εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, περιβάλλον, χωροταξία, δράσεις τοπικής ανάπτυξης και ενίσχυση στις μικρές επιχειρήσεις).

2.8. Η ΕΤΠ κρίνει ότι οι δράσεις στα πλαίσια των προγραμμάτων της ΕΕ στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας προώθησαν τη συνεργασία μεταξύ περιφερειών, π.χ. στις χώρες της Βορείου Ευρώπης, καθώς επίσης και στην Ιρλανδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Ελλάδα. Οι επιχειρηματίες των περιοχών του Στόχου 1 συμμετείχαν το 1997 στο 47 % των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνταν μέσω του τετάρτου προγράμματος-πλαίσιο. Το ίδιο έτος αναπτύχθηκαν 13 463 σχέσεις συνεργασίας (επί συνόλου 56 478) μεταξύ περιφερειών της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας, της Ελλάδας και περιφερειών άλλων χωρών.

2.9. Η ΕΤΠ κρίνει ότι η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία πρέπει οπωσδήποτε να ενσωματωθούν στο σύστημα παραγωγής των περιφερειών, συμφωνεί, δε, με το συμπέρασμα της επιτροπής (σημείο 13), σύμφωνα με το οποίο οι περιοχές που είναι λιγότερο ικανές να προσελκύσουν δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας, δύνανται να αποκομίσουν οφέλη, ιδίως συντονίζοντας τις στρατηγικές τους για την Ε&ΤΑ και την καινοτομία με τα οικονομικά τους σχέδια.

2.10. Η ΕΤΠ επιθυμεί επίσης να τονίσει ότι οι προσπάθειες για την ενσωμάτωση στα συστήματα παραγωγής των περιφερειών της ενίσχυσης που χορηγείται για τους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας πρέπει να θεωρούνται μόνο ως θέμα «τεχνικής» εφαρμογής. Πρόκειται κυρίως για θέμα αξιοποίησης των γνώσεων και των τεχνολογιών παρά για θέμα διάδοσης των εν λόγω γνώσεων και τεχνολογιών. Είναι εξίσου σημαντικό να επηρεαστούν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο οι τρόποι σκέψης και συμπεριφοράς στις ενδιαφερόμενες περιφέρειες που αποτελούν συχνά σημαντικό εμπόδιο για τις καινοτομίες και τις αλλαγές. Η απροθυμία για αλλαγές μπορεί να έχει ως συνέπεια να μην αποδίδουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα οι προσπάθειες που καταβάλλονται.

2.11. Είναι επίσης σημαντικό για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές, παράλληλα με τις συγκεκριμένες προσπάθειες για την προώθηση μιας θετικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων, να αναλαμβάνουν σημαντικές προσπάθειες και για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών των περιφερειών, όχι μόνο υπό τη στενή έννοια του όρου, δηλαδή όσον αφορά τις επικοινωνίες με τη μορφή δρόμων, τεχνολογιών πληροφόρησης κ.λπ., αλλά και σε θέματα όπως η ανάπτυξη των «πολιτιστικών» υποδομών που πληρούν τις απαιτήσεις τις οποίες θέτει ένα καλά εκπαιδευμένο και σχετικά νέο εργατικό δυναμικό όσον αφορά τον «τρόπο ζωής» στις περιφέρειες.

2.12. Η ΕΤΠ θα ήθελε ακόμη να επισημάνει τη δυνατότητα ενεργού και σταθεράς συμμετοχής των ερευνητικών πόρων της Ευρώπης στα προγράμματα Ε&ΤΑ και καινοτομίας, καθώς επίσης και στα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων. Σε σύγκριση με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, η Ευρώπη δε φαίνεται να έχει δώσει ακόμη επαρκή σημασία στα ερευνητικά της πάγκα, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 30 % περίπου τα τελευταία τρία-τέσσερα χρόνια.

2.13. Η διεθνής συνεργασία μπορεί να έχει μεγάλη σημασία για ένα ερευνητικό πάρκο, σε περίπτωση που αυτό επιθυμεί να συνεργαστεί με ερευνητικά πάρκα των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Για τις ΜΜΕ, η ίδρυση διεθνών ομίλων [οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ)] υπήρξε σημαντική διότι τους έδωσε τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στα προγράμματα της ΕΕ για την Ε&ΤΑ και την καινοτομία.

Ειδικές παρατηρήσεις

3. Στόχος της ανακοίνωσης

3.1. Δεδομένου ότι η πολιτική συνοχής είναι διαρθρωτικής μορφής, είναι εξ ορισμού μακροπρόθεσμη. Οι γνώσεις για τις καλύτερες πρακτικές και μεθόδους συντονισμού για την Ε&ΤΑ και την καινοτομία μεταδίδονται στις περιφερειακές επιχειρήσεις μέσω μιας ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων που θα είναι προσίτη σε όλες τις περιφέρειες.

3.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την προσπάθεια της Επιτροπής για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των λιγότερο ευνοημένων περιοχών, να συντονισθούν οι δράσεις Ε&ΤΑ και της καινοτομίας με τις επιχειρήσεις των περιφερειών, να καταδειχθεί ότι διάφορα όργανα της ΕΕ συμβάλλουν στη συμπληρωματικότητα των μέσων στους τομείς της συνοχής και της ανταγωνιστικότητας και να αποδειχθεί ότι οι νέες υποψήφιες χώρες μπορεί να αξιοποιήσουν επωφελώς τις εμπειρίες των τοπικών και περιφερειακών αρχών από άποψη κοινοτικής ενίσχυσης της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές.

3.3. Το γεγονός ότι το 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο καλύπτει την περίοδο 1998-2002 και η νέα διαρθρωτική πολιτική την περίοδο 2000-2006 μπορεί να αποτελεί μειονέκτημα, μολονότι ο γενικός κανονισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων παρέχει τη δυνατότητα προσαρμογής των προγραμμάτων κατά την περίοδο προγραμματισμού. Εξάλλου, στον κανονισμό προβλέπεται η επίσημη αξιολόγησή τους στα μέσα της περιόδου που καλύπτουν. Πάντως, αυτό δεν πρέπει να εκληφθεί ως παροχή απόλυτης ελευθερίας τροποποίησης των κατευθυντήριων γραμμών που πρέπει να χαραχθούν σχετικά με την πολιτική της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας ή που διέπουν την προσαρμογή των προγραμμάτων.

3.4. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι δυνατότητες που περιέχονται στο σημερινό Στόχο 4 και στο Adapt καλύπτονται από το νέο Στόχο 3. Επισημαίνεται πάντως, ότι σύμφωνα με τις σημερινές προτάσεις, τα μέτρα του Στόχου 3 δεν θα εφαρμοσθούν στις περιφέρειες του Στόχου 1 ή του Στόχου 2. Οι προτάσεις αυτές προβλέπουν ότι τα μέτρα του Στόχου 3 θα εφαρμοσθούν αποκλειστικά στις περιφέρειες, που αφορά η μεταβατική ρύθμιση και οι οποίες βρίσκονται εκτός των περιφερειών όπου εφαρμόζονται τα μέτρα των Στόχων 1 και 2. Είναι συνεπώς δύσκολο για τις τοπικές αρχές των δύο τελευταίων ομάδων περιφερειών να συντονίσουν τα εθνικά σχέδια του Στόχου 3 και τις περιφερειακές ανάγκες μιας περιφερειακής στρατηγικής στον τομέα της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας.

4. Ανασκόπηση των ήδη υλοποιηθεισών και των υπό υλοποίηση πρωτοβουλιών

4.1. Διαρθρωτικά Ταμεία — πραγματοποιηθείσες και τρέχουσες δράσεις

4.1.1. Η Επιτροπή τονίζει ότι οι λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες των πλουσιότερων κρατών μελών διαθέτουν ένα σύστημα Ε&ΤΑ που προσανατολίζεται περισσότερο στη ζήτηση από ό,τι τα

αντίστοιχα συστήματα των φτωχότερων κρατών μελών. Για να αποδώσει η έρευνα καρπούς, χρειάζεται μία κοινή δράση στην οποία θα συμμετέχουν οι επιχειρήσεις και οι ερευνητές και η οποία θα συνίσταται από μέτρα που θα αφορούν και τους δύο εταίρους με την προσαρμογή της προσφοράς στις ανάγκες των ΜΜΕ, μέσω μίας δράσης ευαισθητοποίησης. Η παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ δεν είναι αποτελεσματική χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι δραστηριότητες των εργαστηρίων, ερευνητικών κέντρων, κ.λπ., και αντιστρόφως.

4.1.2. Υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι αυξάνεται το κενό μεταξύ Βορρά και Νότου στον τομέα των τεχνολογιών πληροφόρησης. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στην Ε&ΤΑ και στην τεχνολογία, πράγμα που διευκολύνεται εάν οι αρχές τονώνουν, για παράδειγμα, το ηλεκτρονικό εμπόριο. Η ΕΤΠ θα ήθελε να τονίσει πόσο σημαντική είναι η κατάρτιση μεμονωμένων προγραμμάτων για να έχουν δυνατότητα συμμετοχής οι ΜΜΕ. Όσο μεγαλύτερο είναι ένα πρόγραμμα από οικονομική άποψη και αυτό καθαυτό, τόσο δυσκολότερη είναι η συμμετοχή των μικρών επιχειρήσεων και η επίλυση του προβλήματος της χρηματοδότησης της συμμετοχής τους.

4.1.3. Τα μέτρα που λαμβάνονται από την Επιτροπή πρέπει, κατ' αρχάς, να ανταποκρίνονται στην ανάγκη για ευκολότερη πρόσβαση σε σαφείς πληροφορίες, που θα είναι συγκεντρωμένες σε περιφερειακό επίπεδο σε κατάλογο προσαρμοσμένο για τους χρήστες των ΜΜΕ και των μικρομεσαίων βιομηχανιών. Στον κατάλογο αυτό πρέπει να περιλαμβάνονται οι οργανισμοί που χρησιμοποιούνται ως κέντρα επαφής μεταξύ της Ε&ΤΑ και των ΜΜΕ, οι δυνατότητες παροχής ενίσχυσης, τα υφιστάμενα δίκτυα στα οποία η επιχείρηση μπορεί να συμμετάσχει, οι δυνατότητες εκπαίδευσης στον τομέα της έρευνας και οι δυνατότητες υποδοχής ερευνητών στις επιχειρήσεις. Πολλές περιοχές και περιφέρειες έχουν αποκτήσει πείρα από τις δυνατότητες ανάπτυξης που δημιουργήθηκαν από τα προγράμματα RIS (περιφερειακές στρατηγικές για την καινοτομία) και Ritts (περιφερειακές υποδομές και στρατηγικές για την καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας). Οι περιφέρειες που αφορούσαν τα προγράμματα RIS και Ritts έχουν αποκτήσει πλούσια πείρα από την οποία μπορούν να επωφεληθούν οι λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες για να προωθήσουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ στα προγράμματα της ΕΕ.

4.1.4. Στην πρώτη φάση των Διαρθρωτικών Ταμείων, η ΕΕ ενίσχυσε τις επενδύσεις για τη δημιουργία κέντρων Ε&ΤΑ και την κατάρτιση προγραμμάτων Ε&ΤΑ. Στη δεύτερη φάση, το αυξημένο ενδιαφέρον της ΕΕ στράφηκε προς τη διάδοση της τεχνολογίας, π.χ. σε καινοτόμα μέτρα, και σε κέντρα που μπορούν να λειτουργήσουν ως κέντρα συνεργασίας πανεπιστημίων/ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης και επιχειρήσεων. Ο στόχος της ΕΕ ήταν να αποκτήσουν επαφή οι επιχειρήσεις με τις πηγές της Ε&ΤΑ, δηλ. τα πανεπιστήμια και τα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης.

4.1.5. Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι οι μικρές επιχειρήσεις δεν μπορούν, διαρθρωτικά, να εξετασθούν χωριστά από τις μεγάλες, με τις οποίες τις συνδέουν συχνά σχέσεις υπεργολαβίας. Γι' αυτό, πολλοί είναι υπέρ της συμμετοχής των μεγάλων επιχειρήσεων στα προγράμματα που προβλέπουν την παροχή διευκολύνσεων και υποστήριξης για την εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών στις ΜΜΕ.

4.2. Το κοινοτικό πρόγραμμα-πλαίσιο για την Ε&ΤΑ

4.2.1. Αναφερόμενη στο 4ο πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την Ε&ΤΑ, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Ισπανία και η Ελλάδα πραγματοποίησαν ουσιαστική πρόοδο στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών, της βιοϊατρικής και της υγείας, ενώ απομένουν να γίνουν ακόμη πολλά σε τομείς όπως στην τεχνολογία της βιομηχανίας, των υλικών τεχνολογιών, και της βιοτεχνολογίας. Οι δράσεις που ωφέλησαν περισσότερο τις λιγότερο ευνοημένες περιοχές στα πλαίσια του 4ου προγράμματος-πλαίσιο είχαν τη μορφή μέτρων στα πλαίσια της Craft για την τεχνολογική πρόοδο των μικρών επιχειρήσεων. Άλλα εξίσου σημαντικά μέτρα αφορούν την εκπαίδευση, την ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών, την προώθηση των καινοτομιών, τη διάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και τα δίκτυα ερευνητών.

4.2.2. Η ΕΤΠ σημειώνει επίσης με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή επέλεξε το διάλογο για να καταρτίσει το 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ στον οποίο συμμετείχε, μεταξύ άλλων, και η ΕΤΠ. Ο διάλογος έδειξε ότι οι προκλήσεις και οι δυνατότητες που αποτελούν τη βάση του προγράμματος-πλαίσιο είναι οι ίδιες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Υπάρχει, για παράδειγμα, αλληλεπίδραση μεταξύ μεγάλων και μικρών πόλεων αφενός, και της υπαίθρου αφετέρου· είναι, δε, σημαντικό να διευκρινισθούν οι δυνατότητες των μικρών επιχειρήσεων να αξιοποιούν τα αποτελέσματα της έρευνας. Η ΕΤΠ επικροτεί την εγκατάσταση του Ιδρύματος Μελλοντικών Τεχνολογικών Μελετών (IPTS) στη Σεβίλλη, το οποίο θα έχει ως αποστολή την εκπόνηση μελλοντικών τεχνολογικών μελετών και τη διενέργεια ερευνών όσον αφορά τη σχέση μεταξύ τεχνολογίας, απασχόλησης και ανταγωνιστικότητας.

4.2.3. Το 1997 επήλθαν ριζικές μεταβολές στην ερευνητική πολιτική της Κοινότητας μέσω της Συνθήκης του Άμστερνταμ που τροποποίησε τη νομική βάση για την έρευνα, ενώ το Πρόγραμμα Δράσης Agenda 2000 ενίσχυσε το βασικό ρόλο της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στην ΕΕ. Η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος δράσης της ΕΕ για την καινοτομία κινητοποίησε τους τοπικούς και περιφερειακούς παράγοντες για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και του κλίματος στον τομέα της καινοτομίας στην Ευρώπη. Στην έκθεση του Δεκεμβρίου 1997 για τους δείκτες της Ε&ΤΑ αναφέρονταν επίσης στοιχεία και συγκριτικές αναλύσεις για την έρευνα στην ΕΕ και στα κράτη μέλη μέσα από μια ευρεία προοπτική. Τα εν λόγω στοιχεία και οι συγκριτικές αναλύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

5. Ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

5.1. Η ΕΤΠ εκτιμά το γεγονός ότι η Επιτροπή αναφέρει πως οι περιοχές του Στόχου 2 θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν τα οικονομικά πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν οι μεγάλες πόλεις, και ότι οι αγροτικές και παράκτιες περιοχές θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν άλλα πλεονεκτήματα, όπου οι τεχνολογίες για το περιβάλλον και ο τουρισμός διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Τα ερευνητικά πάρκα που επιδιώκουν τη σημαντική αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων στους τομείς των τεχνολογιών των πληροφοριών και της βιοτεχνολογίας έχουν συμβάλει στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιοχών μέσω της εμπορικής εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας από πανεπιστήμια και επιχειρήσεις στον τομέα της Ε&ΤΑ. Η ΕΤΠ φρονεί ότι παρόμοια παραδείγματα δείχνουν το πόσο είναι σημαντικό να προωθηθούν οι τοπικές και περιφερειακές

συνεργασίες οι οποίες αναπτύσσουν συμπληρωματικές δραστηριότητες σε σημαντικούς κλάδους της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας, έτσι ώστε να παροτρυνθούν οι τοπικοί και περιφερειακοί παράγοντες να εξετάσουν με ποιο τρόπο η ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας μπορεί να ενταχθεί στο σύστημα παραγωγής των περιφερειών.

6. Ένταξη της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας στην περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη

6.1. Ε&ΤΑ και καινοτομία — κοινές ευθύνες

6.1.1. Η ΕΤΠ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να εντάξουν την Ε&ΤΑ και την καινοτομία σε μια στρατηγική ανάπτυξης των περιφερειών για να μειωθούν οι αυξανόμενες διαφορές μεταξύ των περιφερειών της Κοινότητας. Η Πράσινη Βίβλος για την καινοτομία με το σχετικό πρόγραμμα δράσης και το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ), έχει μεγάλη σημασία για τις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τη διαρθρωτική ενίσχυση στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας. Η στρατηγική των Διαρθρωτικών Ταμείων συνίσταται στην ολοκλήρωση των διαφόρων τομέων της πολιτικής. Πρέπει επίσης να συντονισθούν οι διάφοροι τομείς της πολιτικής σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

6.1.2. Στο έγγραφο ΣΑΚΧ (Ιούνιος 1997) προτείνεται η χορήγηση διαρθρωτικής ενίσχυσης για την εξασφάλιση καλύτερης πρόσβασης στις τεχνολογίες πληροφοριών και για τη συνειδητοποίηση των προκλήσεων και των πιθανών οφελών που συνεπάγεται η κοινωνία των πληροφοριών για τις περιφέρειες όπου η κοινωνία αυτή δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί επαρκώς· προτείνεται ακόμη η χορήγηση διαρθρωτικής ενίσχυσης για την δημιουργία τεχνολογικών κέντρων, για την ανάπτυξη καλύτερων επαφών μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των φορέων εφηρμοσμένης Ε&ΤΑ, των κέντρων καινοτομίας και των επιχειρήσεων στις περιφέρειες που παρουσιάζουν καθυστέρηση ως προς την ανάπτυξή τους. Προτείνεται επίσης η χορήγηση διαρθρωτικής ενίσχυσης για να εξασφαλισθεί ένα ελάχιστο επίπεδο πρόσβασης στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στα κέντρα έρευνας και τεχνολογίας στις απομακρυσμένες ή αραιοκατοικημένες περιοχές. Τέλος, προτείνεται η χορήγηση διαρθρωτικής ενίσχυσης για να εξασφαλισθεί η αναβάθμιση του επιπέδου σχολικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής στρατηγικής στις περιφέρειες όπου το επίπεδο αυτό είναι χαμηλό.

6.1.3. Οι διαπραγματεύσεις για τα Διαρθρωτικά Ταμεία διεξήχθησαν με ταχύ ρυθμό. Γι' αυτό, η ΕΤΠ τονίζει τη σημασία που έχει η πραγματική συμμετοχή των περιοχών και περιφερειών, προκειμένου να ενταχθούν οι δράσεις της Ε&ΤΑ και των καινοτομιών στα Διαρθρωτικά Ταμεία της περιόδου 2000-2006.

7. Τρεις προτεραιότητες

7.1. Προώθηση της καινοτομίας

7.1.1. Η ΕΤΠ υποστηρίζει ότι πρέπει να τροποποιηθεί η πολιτική στον τομέα της συνοχής για να μειωθεί η μεγάλη διαφορά που υπάρχει μεταξύ των περιφερειών της Κοινότητας, στους τομείς της τεχνολογίας και της τεχνολογίας των πληροφοριών, και να στραφούν οι προσπάθειες της ΕΕ στην αναζήτηση νέων τεχνολογιών

και λύσεων στους τομείς της τεχνολογίας των πληροφοριών μέσω διάφορων προγραμμάτων ενημέρωσης, και να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη μιας δραστήριας διαχείρισης των θεμάτων ποιότητας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων πρέπει να ενθαρρυνθεί, ενώ πρέπει να προωθηθεί η βελτίωση της σχέσης μεταξύ των διάφορων μορφών ενίσχυσης των επιχειρήσεων για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων και για την εδραίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη των υφιστάμενων επιχειρήσεων, καθώς επίσης και για την πρόοδο των σημαντικών επιχειρήσεων σε περιφέρειες όπου η Ε&ΤΑ έχει προτεραιότητα. Πρέπει να προωθηθεί η χρήση των τεχνολογιών των πληροφοριών προς όφελος τοπικών κοινωνικών ομάδων, π.χ. για την πληροφόρηση του κοινού, για εκπαιδευτικούς σκοπούς και για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι 8 000 περίπου μικρές επιχειρήσεις θα έχουν συμμετάσχει στο 4ο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης έως τη λήξη του προγράμματος αυτού το 1998. Το 60 % περίπου των επιχειρήσεων αυτών δεν έχει συμμετάσχει ποτέ μέχρι σήμερα, ούτε σε κοινοτικά, ούτε σε εθνικά προγράμματα Ε&ΤΑ σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο.

7.2. Βελτίωση των δικτύων και της βιομηχανικής συνεργασίας

7.2.1. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης προβλέπεται από τη σουηδική νομοθεσία ως η «τρίτη αποστολή» των ιδρυμάτων αυτών. Η εν λόγω συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και τοπικών ενώσεων επιχειρήσεων σε ερευνητικά πάρκα διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στον παραγωγικό ιστό μιας περιφέρειας. Στα ερευνητικά πάρκα υπάρχουν ερευνητές, επιχειρηματίες, χορηγοί και σύμβουλοι που συνεργάζονται σε καθημερινή βάση, πράγμα που αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις που αξιοποιούν τα τεχνολογικά μέσα και τα ερευνητικά αποτελέσματα. Η διάδοση χρήσιμων εμπειριών μέσω της εν λόγω συνεργασίας των ερευνητικών πάρκων πρέπει να αποτελεί σημαντικό μέρος των εργασιών του τομέα της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας στα πλαίσια της νέας περιόδου λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων.

7.2.2. Η έντονη υποστήριξη που παρείχε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ και του Λουξεμβούργου στη χρηματοδότηση των δράσεων του τομέα της έρευνας συνέβαλαν στο να τεθούν στη διάθεση καινοτόμων επιχειρήσεων του τομέα υψηλής τεχνολογίας, κατά την περίοδο 1998-1999, οικονομικοί πόροι από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και από την Κοινότητα. Η ΕΤΠ επιθυμεί να τονίσει ότι πρόκειται για ένα ιδιαίτερα σημαντικό συμπλήρωμα των δράσεων που ανελήφθησαν στα πλαίσια του 4ου προγράμματος-πλαίσιο στον τομέα της Ε&ΤΑ. Η ΕΤΠ φρονεί ότι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές συμβάλλουν στην οικονομική και κοινωνική συνοχή μέσω της ενίσχυσης που παρέχουν για τη διάδοση των γνώσεων όσον αφορά την Ε&ΤΑ και την καινοτομία στους τομείς πολιτικής που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των περιφερειακών και τοπικών αρχών (εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, περιβάλλον, χωροταξία, δράσεις τοπικής ανάπτυξης και ενίσχυση των μικρών επιχειρήσεων). Τα Διαρθρωτικά Ταμεία πρέπει να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαπεριφερειακών και διασυνοριακών σχέσεων μεταξύ των φορέων της Ε&ΤΑ και των επιχειρήσεων, για την ανταλλαγή πληροφοριών και την διάδοση των γνώσεων στους τομείς αυτούς που καλύπτονται επίσης από τις «βασικές δράσεις» του πέμπτου προγράμματος-πλαίσιο για την Ε&ΤΑ. Το δίκτυο «Innovation Relay Centres» πρέπει επίσης να είναι αρκετά εκτεταμένο ώστε να επιτευχθεί η αύξηση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων τους όσον αφορά τις ΜΜΕ. Κοινοτικά δίκτυα όπως τα κέντρα διάδοσης τεχνικών, τα Ευρωπαϊκά κέντρα πληροφοριών, και τα Κέντρα Επιχειρήσεων και Καινοτομίας (ΚΕΚ) μπορούν επίσης να βοηθήσουν τις μικρές επιχειρήσεις των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών.

7.3. Ενίσχυση των ανθρώπινων δυνατοτήτων

7.3.1. Η ΕΤΠ επιθυμεί να επισημάνει την ανάγκη να έχουν οι φοιτητές, οι σπουδαστές στον τομέα της έρευνας και οι πεπειραμένοι ερευνητές δυνατότητες θεωρητικής και πρακτικής εξάσκησης σε ΜΜΕ. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί εάν η διαρθρωτική ενίσχυση που χορηγείται στα πλαίσια των κοινοτικών πρωτοβουλιών ενθαρρύνει τις ανταλλαγές μεταξύ ιδρυμάτων Ε&ΤΑ και ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης στις ανεπτυγμένες και στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες. Οι προσπάθειες αυτές θα μπορούσαν να προωθηθούν με πόρους του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΚΚΕρ), θεσπίζοντας άμεσα μέτρα για τις μικρές επιχειρήσεις στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες. Εντός των πλαισίων των Ευρωπαϊκών Ομίλων Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ), οι ΜΜΕ μπορούν να διεξάγουν έρευνες και να επενδύουν στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη ειδικοτήτων.

7.3.2. Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του 4ου προγράμματος-πλαίσιο, 6 500 περίπου ερευνητές ελάμβαναν κάθε χρόνο εκπαιδευτική ενίσχυση, ενώ άλλοι 5 600 περίπου κάθε χρόνο είχαν τη δυνατότητα πρόσβασης, μέσω των υποτροφιών Marie Curie, στις κοινοτικές εγκαταστάσεις Ε&ΤΑ χάρη στους χρηματοδοτικούς πόρους του προγράμματος-πλαίσιο. Η ΕΤΠ φρονεί ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να παρέχονται παρόμοιες δυνατότητες στις επιχειρήσεις, στους σπουδαστές στον τομέα της έρευνας και στους ερευνητές των λιγότερο ευνοημένων περιοχών μέσω των νέων προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων. Αυτό θα μπορούσε, για παράδειγμα, να συμβάλει στην ανάπτυξη των τεχνολογιών των πληροφοριών και στην καλύτερη ένταξη των επαγγελματικών σχολών και των ερευνητικών πάρκων στις διαδικασίες καινοτομίας στους σημαντικότερους κλάδους της Ε&ΤΑ για κάθε περιφέρεια.

8. Συμπεράσματα της Επιτροπής

8.1. Η ΕΤΠ υποστηρίζει τους 4 στόχους που αναφέρονται στο σημείο 25 της Ανακοίνωσης και θα ήθελε συγκεκριμένα να τονίσει την αρχή της επικουρικότητας καθώς και το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις προτεινόμενες δράσεις πρέπει να αναληφθούν στα πλαίσια των δήμων και των περιφερειών, και ότι είναι σημαντικό να προβλεφθούν επαρκής χρόνος και δυνατότητες ώστε να μπορέσουν οι δήμοι και οι περιφέρειες να συμβάλουν στην κατάρτιση των νέων προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων για τις σχετικές περιφέρειες πριν από την έναρξη της επόμενης περιόδου προγραμματισμού που αρχίζει την 1.1.2000.

8.2. Η διεθνής συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών πάρκων πρέπει, κατά την άποψη της ΕΤΠ, να τύχει ενίσχυσης από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Οι δυνατότητες δημιουργίας περιφερειακών ιστοσελίδων Web για τους κλάδους της Ε&ΤΑ, με ερευνητικά κέντρα, ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης και επιχειρήσεις στα πλαίσια της Υπηρεσίας Παροχής Υπηρεσιών στον τομέα της Κοινοτικής Έρευνας και Ανάπτυξης (Cordis) πρέπει επίσης να ενισχυθούν και να αυξηθούν. Στα πλαίσια της Cordis θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν υπόψη και τα υφιστάμενα δίκτυα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε επίπεδο ανώτερης εκπαίδευσης και κατάρτισης ερευνητών. Ωστόσο, είναι σημαντικό να κατανοηθεί ότι στα πλαίσια της μελλοντικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θα χρησιμοποιούνται κυρίως μέσα πληροφόρησης που θα διαβιβάζονται από δίκτυα με τα οποία θα καθίσταται δυνατή, χωρίς στους υπολογιστές ή άμεση επαφή μεταξύ οργανωτών της εκπαίδευσης και «τελικών χρηστών» σε χρονικά σημεία που εξυπηρετούν στους χρήστες. Οι διοργανωτές της εκπαίδευσης μπορούν με αμετάβλητη διαδραστικότητα να βρίσκονται οπουδήποτε στον κόσμο.

9. Συμπεράσματα της Επιτροπής των Περιφερειών

9.1. Η ΕΤΠ παρατηρεί με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή προτίθεται να χαράξει τις κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και την

ανταγωνιστικότητα, καθώς επίσης και για την Ε&ΤΑ και την καινοτομία στα νέα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006, αφού πρώτα διαλεχτεί με την Επιτροπή των Περιφερειών. Ο διάλογος αυτός δείχνει ότι οι προκλήσεις και οι δυνατότητες που παρουσιάζει η δημιουργία ενός κοινού, συντονισμένου πλαισίου για τη συνοχή, την ανταγωνιστικότητα, την Ε&ΤΑ και την καινοτομία είναι οι ίδιες με τις δυνατότητες και τις προκλήσεις που υπάρχουν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

9.2. Η ΕΤΠ, που έχει εξετάσει εμπειρισταωμένα το αυξανόμενο χάσμα που υπάρχει στους τομείς των τεχνολογιών και των τεχνολογιών των πληροφοριών μεταξύ των διάφορων περιφερειών της Κοινότητας, συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι είναι αναγκαίο να αυξηθούν οι δυνατότητες παρέμβασης των τοπικών αρχών και των οικονομικών παραγόντων προκειμένου να αναπτύξουν στρατηγικά πλαίσια για την ένταξη της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας. Συνεπώς, η ΕΤΠ επικροτεί τη βασική πρόταση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η πολιτική συνοχής πρέπει να τροποποιηθεί.

9.3. Η ΕΤΠ τάσσεται υπέρ της πραγματικής ενίσχυσης της περιφερειακής διάστασης της πολιτικής για την Ε&ΤΑ και την καινοτομία. Για να βελτιστοποιηθούν οι διαδικασίες κατάρτισης των περιφερειακών παραγόντων όσον αφορά την Ε&ΤΑ και την καινοτομία, η ΕΤΠ κρίνει ότι πρέπει να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες συμμετοχής των ερευνητικών πάρκων της Ευρώπης στα κοινοτικά προγράμματα Ε&ΤΑ και στα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων. Πρέπει επίσης να υποστηριχθεί η συνεργασία με ερευνητικά πάρκα των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Σε πολλές χώρες παρατηρείται ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης που χρηματοδοτούνται από το κράτος, καθώς επίσης και έλλειψη συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, πράγμα που αποτελεί εμπόδιο το οποίο μπορεί να εξαλειφθεί με τη μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών πάρκων.

9.4. Η ΕΤΠ, έχοντας υπόψη το έντονο ενδιαφέρον της για την ανάπτυξη των τεχνολογιών των πληροφοριών και τη δια βίου κατάρτιση, στα πλαίσια, μεταξύ άλλων, της Πράσινης Βίβλου της ΕΕ για την οργάνωση της εργασίας και τα εθνικά προγράμματα απασχόλησης των κρατών μελών, θα ήθελε να τονίσει την ανάγκη να αναληφθούν διαρθρωτικές δράσεις, ώστε να μπορέσουν οι επιχειρήσεις και τα ιδρύματα να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που προκύπτουν κατά την προσαρμογή τους στα νέα είδη οργάνωσης της εργασίας.

9.5. Η ΕΤΠ επιθυμεί να τονίσει την ανάγκη να χαραχθούν κατευθυντήριες γραμμές για την προώθηση καινοτόμων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδρύματα, και φρονεί ότι το καθήκον της αξιολόγησης των καινοτόμων διαδικασιών και της ευρείας διάδοσής τους στο κοινό πρέπει να συνδέεται με τα περιφερειακά προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

9.6. Για να μειωθεί το χάσμα που υπάρχει στον τομέα των τεχνολογιών και των τεχνολογιών των πληροφοριών μεταξύ ανεπτυγμένων και λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών, η πολιτική στον τομέα της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας θα μπορούσε να ενσωματωθεί στους σημαντικότερους κλάδους της Ε&ΤΑ και στις κυριότερες διαρθρώσεις παραγωγής σε περιφερειακή κλίμακα. Συνεπώς, η ΕΤΠ κρίνει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές για την ένταξη της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας στα μελλοντικά διαρθρωτικά προγράμματα πρέπει να χαραχθούν με στόχο την ανάπτυξη της πάγιας «μεθόδου από τη βάση προς τα άνω» που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των ΜΜΕ στη διάρθρωση της παραγωγής των διαφόρων τομέων. Οι δυνατότητες συνδυασμού των μέσων των Διαρθρωτικών Ταμείων και των βασικών δράσεων στο 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την Ε&ΤΑ πρέπει να διευκρινιστούν στις κατευθυντήριες γραμμές, ενώ πρέπει να εξεταστούν οι προϋποθέσεις όσον αφορά τη συμμετοχή των τοπικών/περιφερειακών αρχών στις ομάδες διαχείρισης των βασικών δράσεων.

Ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες ανάπτυξης ενός ιδιαίτερα χρήσιμου και αποτελεσματικού συστήματος παροχής πληροφοριών σχετικά με την Ε&ΤΑ και την καινοτομία προς όλους τους ενδιαφερόμενους τομείς (επενδυτές, επιχειρήσεις, δήμοι, κ.λπ.). Η ΕΤΠ εκτιμά ότι οι εν λόγω προσπάθειες θα πρέπει να αξιολογηθούν θετικά από τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας και να προβλεφθούν ειδικά μέτρα για την υποστήριξη των περιφερειών εκείνων που έχουν αποδείξει ότι έχουν αναλάβει δράσεις προς την κατεύθυνση αυτή με συγκεκριμένα και ουσιαστικά αποτελέσματα.

9.7. Η ΕΤΠ επιθυμεί να συμμετάσχει στην χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών που αποσκοπούν στην ένταξη της Ε&ΤΑ και της καινοτομίας στην πολιτική συνοχής και στα νέα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων. Η ΕΤΠ φρονεί ότι είναι ανάγκη να βρεθούν, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, τρόποι που θα παρέχουν στους ερευνητές και τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα για μεγαλύτερη κατανόηση των κοινών ενδιαφερόντων και σημείων επαφής τους· πρέπει ακόμη να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων στον κλάδο της επιστήμης που προσφέρει ο κόσμος της έρευνας. Πρόκειται για τη βασικότερη εξέλιξη, η οποία θα καταστήσει δυνατή την ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της, σε παγκόσμιο επίπεδο.

Βρυξέλλες, 11 Μαρτίου 1999.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Manfred DAMMEYER